RNI NO. MAHMAR/25/A3029

लातूर

वर्ष : ७ वे, अंक नं. : ४८

दि. १० जून २०२६, वार : बुधवार

पाने : ४, किंमत : स्वागत मूल्य २ रू.

दैनिक

महावृत्त

E-mail : dainikmhavratt@gmail.com

संपादक : अशोक हनवते, मो. 9421094991, 7264079990

आदिवासी समाजाने शिक्षण, कौशल्य आणि आत्मनिर्भरतेचा मार्ग स्वीकारावा - राज्यपाल वर्मा

मुंबई/प्रतिनिधी : आदिवासी समाजाने शिक्षण, कौशल्य विकास, नवोपक्रम आणि आत्मनिर्भरतेच्या माध्यमातून प्रगती साधत राष्ट्रनिर्माणात प्रभावी भूमिका बजावावी, असे आवाहन महाराष्ट्राचे राज्यपाल जिष्णु देव वर्मा यांनी केले.

महाराष्ट्र लोकभवन येथे आयोजित भगवान बिरसा मुंडा यांच्या १२६ व्या बलिदान दिन कार्यक्रमात ते बोलत होते.

यावेळी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, आदिवासी विकास मंत्री डॉ.अशोक वुईके, अन्न व औषध प्रशासन मंत्री नरहरी झिरवाळ, राज्यमंत्री इंद्रनील नाईक यांच्यासह विविध लोकप्रतिनिधी तसेच वेगवेगळया भागातून आलेले आदिवासी बांधव, आदिवासी कलाकार,आदी उपस्थित होते.

राज्यपाल वर्मा म्हणाले की, अवघ्या २५ वर्षांच्या आयुष्यात बिरसा मुंडा यांनी सामाजिक, सांस्कृतिक आणि राजकीय जागृती घडवून आणली. अंधश्रद्धा, व्यसनाधीनता, सामाजिक कुरीती आणि विभाजनाविरुद्ध त्यांनी उभारलेला लढा आजही प्रेरणादायी आहे.

आदिवासी समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी केंद्र आणि राज्य शासन सातत्याने प्रयत्नशील असल्याचे सांगून राज्यपाल म्हणाले की, प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या जनजातीय विकासाविषयीच्या भूमिकेमुळे आदिवासी समाज शिक्षण, रोजगार आणि आर्थिक सक्षमीकरणाच्या क्षेत्रात पुढे जात आहे.

शिक्षण हीच व्यक्तीला आत्मनिर्भर आणि सक्षम बनविणारी सर्वात मोठी शक्ती आहे. राज्य शासनाकडून आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी मोफत वसतिगृहे, भोजन व अन्य सुविधा उपलब्ध करून दिल्या जात असून पालकांनी आपल्या मुलांना, विशेषतः मुलींना महाविद्यालयीन शिक्षणासाठी प्रोत्साहन द्यावे, असे आवाहन राज्यपाल वर्मा यांनी केले.

भारतीय इतिहासातील गोंडवाना राज्य आणि गोंड शासकांच्या गौरवशाली परंपरेचे कौतुक करत राज्यपाल वर्मा म्हणाले की, आदिवासी समाजाने हा गौरव पुन्हा प्राप्त करण्यासाठी शिक्षण, कौशल्य विकास आणि आर्थिक समृद्धीचा मार्ग स्वीकारणे आवश्यक आहे. समाजाला कुपोषण, आजारपण आणि व्यसनमुक्त करण्यासाठीही व्यापक प्रयत्नांची गरज आहे.

आदिवासी कला, नृत्य आणि संगीताच्या जतनासाठी व्यापक कृती आराखडा तयार करण्याच्या सूचना आदिवासी विकास विभागाला देण्यात आल्या आहेत. आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था () यांनी देखील देशातील विविध आदिवासी समाजांचा इतिहास, संस्कृती, परंपरा आणि ज्ञानव्यवस्थेचे दस्तावेजीकरण करावे, असे निर्देश दिले असल्याचेही राज्यपालांनी सांगितले.

ज्येष्ठ तारपा वादक व लोककलावंत भिकल्या धिंडा यांना पद्मश्री पुरस्कार मिळाल्याचा उल्लेख करत राज्यपालांनी त्यांचे अभिनंदन केले. हा सन्मान आदिवासी लोककला आणि कलाकारांच्या गौरवाचा महत्त्वपूर्ण टप्पा असल्याचे त्यांनी म्हटले.

बिरसा मुंडा यांचे बलिदान स्वाभिमानाची प्रेरणा – मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस

जननायक आणि क्रांतीचे महानायक बिरसा यांच्या यांनी अवघ्या २५ वर्षांच्या आयुष्यात इंग्रजी सत्तेला हादरवून सोडले. त्यांच्या बलिदानातून आदिवासी समाजाला स्वाभिमान, संघर्ष आणि राष्ट्रभक्तीची प्रेरणा मिळत असल्याचे प्रतिपादन मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी केले.

फडणवीस म्हणाले की, इंग्रजी राजवटीत आदिवासींचे जल, जमीन आणि जंगल यांवरील हक्क हिरावले जात असताना भगवान बिरसा मुंडा यांनी अन्यायाविरुद्ध क्रांतीची मशाल पेटवली. त्यांच्या नेतृत्वाखाली उभ्या राहिलेल्या आंदोलनामुळे इंग्रजी सत्तेला मोठे आव्हान निर्माण झाले. त्यांनी केवळ सशस्त्र संघर्षच केला नाही, तर समाजजागृती करून आदिवासी समाजाला संघटित करण्याचेही महत्त्वपूर्ण कार्य केले.

मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले की, स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवानिमित्त प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली देशभरातील आदिवासी वीरांचा इतिहास शोधून तो नव्या पिढीपर्यंत पोहोचविण्याचे कार्य सुरू करण्यात आले आहे. त्यामुळे भारतीय इतिहासातील अनेक विस्मृतीत गेलेले आदिवासी नायक पुन्हा प्रकाशझोतात आले.

आदिवासी संस्कृती ही भारतातील सर्वात प्राचीन आणि समृद्ध जीवनपद्धतींपैकी एक असल्याचे सांगत मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले की, या संस्कृतीत निसर्ग संवर्धन, सामाजिक समता आणि लोककेंद्रित शासनव्यवस्थेची मूल्ये आढळतात. त्यामुळे या समृद्ध सांस्कृतिक वारशाचे संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन करणे ही शासन, समाज आणि देशाची सामूहिक जबाबदारी आहे.

राज्य शासन हे आदिवासी संस्कृतीच्या जतनासाठी आणि आदिवासी समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी कटिबद्ध असल्याचे सांगून, शिक्षण, आरोग्य, रोजगार आणि विविध कल्याणकारी योजनांद्वारे सक्षम आदिवासी समाज घडविण्याचे प्रयत्न सुरू आहेत. या सर्व प्रयत्नांमागे भगवान बिरसा मुंडा यांच्या संघर्ष, निर्धार आणि बलिदानाची प्रेरणा असल्याचेही मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले.

बिरसा मुंडा यांचे बलिदान प्रेरणादायी उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे

क्रांतिसूर्य भगवान बिरसा मुंडा यांनी आदिवासी समाजाच्या स्वाभिमान, हक्क आणि स्वातंत्र्याच्या लढ्याला नवी दिशा दिली. त्यांचे बलिदान आजही आदिवासी समाजासह संपूर्ण देशासाठी प्रेरणादायी असल्याचे प्रतिपादन उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी केले.

उपमुख्यमंत्री शिंदे म्हणाले की, भगवान बिरसा मुंडा हे आदिवासी समाजाच्या स्वाभिमानाचे प्रतीक होते. जल, जंगल आणि जमिनीच्या हक्कांसाठी त्यांनी ब्रिटिश सत्तेविरुद्ध लढा उभारला. 'अबुआ राज एटे जाना, महारानी राज टुंडू जाना' हा त्यांचा एल्गार आदिवासी स्वातंत्र्यलढ्याचा घोष बनला. त्यांच्या नेतृत्वाखाली आदिवासी समाजाने ब्रिटिशांविरुद्ध संघर्ष उभारला आणि अन्याय, शोषण व अत्याचाराविरुद्ध आवाज बुलंद केला.

बिरसा मुंडा यांनी आदिवासींच्या जमिनींचे संरक्षण, सावकार व जमीनदारांच्या शोषणाविरुद्ध लढा, तसेच धर्मांतराच्या प्रयत्नांना विरोध केला. त्याचबरोबर अंधश्रद्धा, व्यसनाधीनता आणि सामाजिक वाईट प्रथांविरोधात जनजागृती करून स्वच्छता, नैतिकता आणि एकतेचा संदेश दिला, असेही त्यांनी सांगितले. उपमुख्यमंत्री शिंदे यांनी सांगितले की, प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी भगवान बिरसा मुंडा यांचा जन्मदिन 'जनजातीय गौरव दिवस' म्हणून साजरा करण्याचा ऐतिहासिक निर्णय घेतला. आदिवासी समाजाच्या विकासासाठी केंद्र सरकारने अर्थसंकल्पातील तरतूद मोठ्याप्रमाणात वाढवली असून महाराष्ट्र शासनही आदिवासींच्या सर्वांगीण विकासासाठी कटिबद्ध आहे.

आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी स्मार्ट आश्रमशाळा, उच्च शिक्षणाच्या संधी, वैद्यकीय व अभियांत्रिकी प्रवेशासाठी मार्गदर्शन, पीएच. डी. शिष्यवृत्ती तसेच परदेशी शिक्षणासाठी आर्थिक सहाय्य यांसारखे अनेक उपक्रम राबविले जात आहेत. आदिवासी युवक-युवती शिक्षणापासून वंचित राहू नयेत यासाठी शासन प्रयत्नशील आहे.

गडचिरोलीसारख्या दुर्गम भागात उद्योगविकासाला चालना देऊन रोजगारनिर्मिती करण्यासाठी राज्य शासन प्रयत्न करीत आहे. आदिवासी समाजाला मुख्य प्रवाहात आणणे ही शासनासह समाजाचीही सामूहिक जबाबदारी असल्याचे उपमुख्यमंत्री शिंदे यांनी सांगितले.

आदिवासी समाजातील कलाकारांना व्यासपीठ– मंत्री डॉ. अशोक वुईके

आदिवासी जनजाती समाजातील अनेक गुणवंत व्यक्तींना आजवर योग्य संधी मिळाली नव्हती. शासनाच्या पुढाकारामुळे त्यांना आता स्वतःची कला, विचार आणि परंपरा व्यापक समाजापर्यंत पोहोचविण्याची संधी उपलब्ध झाली आहे, असे सामाजिक न्याय मंत्री डॉ. अशोक वुईके यांनी सांगितले.

डॉ.वुईके म्हणाले की, आदिवासी जनजाती समाज हा प्रामाणिक, नम्र आणि सांस्कृतिक मूल्ये जपणारा समाज असून आदिवासी संस्कृती, परंपरा, श्रद्धास्थाने आणि लोकवारसा जिवंत राहणे अत्यंत आवश्यक आहे. समाजाची ओळख त्याच्या दैवतांशी, सांस्कृतिक परंपरांशी आणि इतिहासाशी जोडलेली असून ही परंपरा टिकवून ठेवण्यात कलाकार आणि सोशल मीडिया इन्फ्लुएन्सर्स यांची महत्त्वाची भूमिका आहे. आदिवासी संस्कृती आणि मूल्यांचे संवर्धन झाले तरच समाजाचे अस्तित्व आणि अस्मिता टिकून राहील.

कार्यक्रमाच्या प्रारंभी राज्यपाल आणि इतर मान्यवरांनी क्रांतीसूर्य भगवान बिरसा मुंडा आणि अन्य क्रांतीकारी यांना अभिवादन केले आणि त्यानंतर वृक्षारोपण करण्यात आले. या कार्यक्रमात शिवा दिघे आणि कलाकारांनी कलेचे सादरीकरण केले आणि नाशिक जिल्ह्यातील शिक्षक देवदत्त चौधरी आणि सोशल मीडिया इन्फ्लुएन्सर प्रभावती नाईक यांनी मनोगत व्यक्त केले.

संपादकीय...

मोदी यांचा कार्यकाळ अधिक प्रभावशाली ठरला

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी हे अप्रत्यक्षपणे कवी रॉबर्ट फ्रॉस्ट यांच्या विचारांवर विश्वास ठेवणारे नेते आहेत. त्यांनी एक असा मार्ग निवडला, जो फारसा वापरात आणला गेला आणि कदाचित हाच सर्वात मोठा फरक ठरला. पंडित जवाहरलाल नेहरू आणि नरेंद्र मोदी या दोन व्यक्तिमत्त्वांत माध्यमातून देशाच्या पंतप्रधानपदाच्या नेतृत्वाचे दोन परस्पर भिन्न कालखंड एकमेकांशी जोडले गेले आहेत. यातल्या प्रत्येक युगाची व्याख्या ही त्याच्या स्वतःच्या मर्यादा, निवडलेले पर्याय आणि महत्त्वाकांक्षेवर आधारलेली आहे. नेहरू यांनी एका नाजूक, नव्याने सार्वभौम झालेल्या देशाचे नेतृत्व केले, तर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी जागतिक आघातांचा सामना करत असलेल्या एका विशाल, डिजिटल व्यवस्था असलेल्या, अत्यंत स्पर्धात्मक लोकशाहीचे नेतृत्व करत आहेत. राज्यांची क्षमता, सर्वसमावेशकता, पायाभूत सुविधा, मुत्सद्देगिरी आणि सेवा वितरण या सर्वच बाबतीत नरेंद्र मोदी यांचा कार्यकाळ अधिक प्रभावशाली ठरला आहे. पं. नेहरू यांचे प्रशासकीय तत्त्वज्ञान हे वरपासून खालपर्यंत झिरपणाऱ्या उतरंडीनुसारची संस्थात्मक उभारणी आणि शासनावर आधारित अर्थव्यवस्थेवर केंद्रीत होते. खरे तर, ही रचना फाळणीनंतर स्वतःला सावरत असलेल्या देशासाठी योग्य होती; पण यामुळे नागरिकांना प्रक्रियेत सक्रियपणे सहभागी करून घेण्याऐवजी बऱ्याचदा केवळ लाभ घेणारे घटक एवढ्यापुरतेच मर्यादित ठेवणारी अशा स्वरूपाचे केंद्रीय नियंत्रण असलेल्या व्यवस्थेचा पाया रचला गेला. दुसरीकडे मोदी यांच्या दृष्टिकोनातील प्रशासन म्हणजे सन्मान आणि सेवा वितरणाच्या आधारे चालणारी एक लोकचळवळच आहे. ही खालपासून वरपर्यंतच्या अशा स्वरूपाची संरचना आहे. म्हणूनच त्यात बँक खाती, थेट लाभ हस्तांतरण, किफायतशीर दरातील गॅस कनेक्शन, घरे, शौचालये, जलद गतीने रस्ते बांधणी आणि डिजिटलायझेशन केलेले लोककल्याणकारी उपक्रम असे अनेक घटक दिसतात. नेहरू यांनी पदभार स्वीकारला तेव्हा भारताची लोकसंख्या ३४ कोटींच्या आसपास होती. मोदी पंतप्रधान झाले तेव्हा लोकसंख्या १३१ कोटींवर होती. पहिल्या निवडणुकीत अंदाजे १७ कोटी मतदार होते, तर २०१४ मध्ये ८३ कोटींहून अधिक. मोदींना सातत्याने मिळालेले राष्ट्रीय जनादेश हे अशा विखंडीत राजकीय व्यवस्थेच्या तसेच २४७ डिजिटल देखरेखीच्या छायेत असण्याच्या अत्यंत आव्हानात्मक काळात मिळाले. मोदी सलग तीन लोकसभा निवडणुकीच्या केंद्रस्थानी राहिले. अनेक कुटुंबांमधील तीन पिढ्यांसाठी तितकेच प्रासंगिक राहिले. आर्थिक आघाडीवर विचार केला, तर नेहरूंच्या मॉडेलने पायाभूत औद्योगिक आणि वैज्ञानिक संस्थांच्या जडणघडणीला पाठबळ आणि वेग निश्चितच दिला; मात्र त्यानंतर ही आर्थिक प्रगती ३ ते ४ टक्क्यांच्या आसपास रेंगाळत हिंदू विकास दरामध्येच अडकून राहिली. याउलट मोदी यांच्या नेतृत्वात भारत आज जागतिक विकासाचे एक प्रमुख इंजिन म्हणून काम करतो आहे. कोव्हिड, महागाई, पुरवठा साखळीतील अडथळे आणि भूराजकीय संघर्षांनी ग्रासलेल्या या दशकात देशाचा सरासरी विकास दर सुमारे ६.५ ते ७ टक्के राहिला. २०१४ ते २०२४ दरम्यान राष्ट्रीय महामार्गांचे जाळे ५४ हजार किलोमीटरपेक्षा जास्तीने विस्तारले. पायाभूत सुविधांचा हा व्यापक विस्तार तसेच, यूपीआय पेमेंटची सुविधा, आधार आधारित सेवा वितरण आणि लोककल्याणकारी योजनांचा कुठूनही घेता येणारा लाभ अशा डिजिटल व्यवस्थेच्या एकात्मीकरणामुळे धोरणात्मक घोषणा आणि नागरिकांवर होणारा त्याचा प्रत्यक्ष प्रभाव यामधील वेळेच्या अंतरात कमालीची घट झाली. नेहरू यांनी आयआयटी, एम्स यांसारखे महत्त्वाचे स्तंभ उभारले. मोदी काळात या संस्थाच्या व्यापक विस्तारावर भर दिला गेला. त्यामुळेच आयआयटीची संख्या वाढून २३, आयआयएमची २१, तर एम्सची संख्या वाढून २३ झाली. मोदी यांच्या मंत्रिमंडळात इतर मागासवर्गीय, अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीच्या प्रतिनिधित्वाला अनन्यसाधारण पातळीवर प्राधान्य दिले गेले. महिलांचे प्रतिनिधित्व १९५० च्या दशकातील एकअंकी टक्केवारीवरून पुढे जात नारी शक्ती वंदन अधिनियमाद्वारे एक तृतीयांश आरक्षणापर्यंत पोहोचले. परराष्ट्र धोरणातही फरक ठळकपणे दिसतो. नेहरू यांचे अलिप्ततावादी धोरण हे तत्त्वांवर आधारित होते; परंतु ध्रुवीकरण झालेल्या जगात ते देशाला एकाकी पाडणारे ठरत होते. याउलट मोदी यांचे बहुआयामी धोरण हे व्यावहारिक, बहुस्तरीय आणि उघडपणे देशाच्या हितसंबंधांवर आधारलेले आहे. म्हणूनच आज अमेरिका, रशिया, युरोप, आखाती देश आणि ग्लोबल साऊथअंतर्गत येणाऱ्या देशांसोबत एकाच वेळी संवाद साधला जाऊ लागला असून, भारताची बाजारपेठ, तंत्रज्ञानाची मागणी आणि अनिवासी भारतीयांचा प्रभाव या घटकांना वाटाघाटीच्या ताकदीमध्ये परावर्तीत केले जात आहे. नेहरू यांचा कार्यकाळ भारत-पाकिस्तानमधल्या पहिल्या युद्धापासून ते १९६२ मधील चीनसोबतच्या युद्धापर्यंत अनेक संघर्षांनी व्यापलेला आहे, तर नरेंद्र मोदी यांचा कार्यकाळ हा शेजारी देश अस्थिर असल्याच्या पार्श्र्वभूमीवर त्यांच्यासोबत पूर्ण व्याप्तीचे पारंपरिक युद्ध टाळत देशाच्या प्रतिबंधात्मक क्षमतांना मोजक्या पण चोख प्रतिसादांशी आणि सक्रिय स्वरूपातील सीमा व्यवस्थापनाशी जोडलेला आहे. मोदींनी इंदिरा गांधी यांचा कार्यकाळही मागे टाकला. ते नेहरूंच्या अविरत सेवेच्या मानकाच्याही अगदी जवळ पोहोचले आहेत. राज्य तसेच राष्ट्रीय दोन्ही पातळ्यांवरील लोकप्रतिनिधी या नात्याने देशातील सर्वात मोठा एकत्रित कार्यकाळ त्यांनी आधीच पूर्ण केला आहे. वेगवेगळ्या काळात वेगवेगळ्या प्रकारच्या नेतृत्वाची आवश्यकता असते. पहिल्या युगाने विकासाचा पाया रचला, तर दुसऱ्या युगाने त्या पायाला बळकटी देत त्याची रचना अधिक सुदृढ केली, विकासाच्या वाटा विस्तारल्या, व्यवस्थेला डिजिटल स्वरूप दिले आणि जगासाठी प्रगतीचा नवा मार्ग उजळून टाकला. सर्वसमावेशकता, सेवा वितरण, पायाभूत सुविधा आणि जागतिक प्रभाव या सर्वच निकषांवर विचार करता मोदी हे अधिक प्रभावशाली पंतप्रधान आणि जागतिक पटलावरील खंबीर नेते ठरले आहेत. म्हणूनच मोदी यांच्या नेतृत्वाचे हे युग ते हे पद जेव्हा केव्हा सोडतील त्यानंतरही दीर्घकाळ छाप सोडणारे असेल. कोट्यवधी भारतीयांसाठी नरेंद्र मोदी हे भारताला आवश्यक असलेली प्रेरणादायी आणि परिवर्तनाला चालना देणारी शक्ती ठरले आहेत.

फाईलींच्या पलीकडचं प्रशासन: जेव्हा ठाणे जिल्हाधिकारी 'घोंगडीवर' बसून लोकांचे अश्रू पुसतात...!

शासकीय कार्यालय म्हटलं की, डोळ्यांसमोर येतात त्या फाईलींचे ढीग, टेबल-खुर्च्या, साहेबांची केबिन आणि दारात उभी असलेली सामान्य माणसांची गर्दी. पण विचार करा, जर हेच कार्यालय थेट तुमच्या गावात, तुमच्या अंगणात आलं तर? आणि साक्षात जिल्ह्याचे प्रशासकीय सर्वोच्च प्रमुख म्हणजेच जिल्हाधिकारी साहेब जर तुमच्यासोबत जमिनीवर, एका साध्या 'घोंगडीवर' बसून तुमचे प्रश्न ऐकू लागले तर? होय, हा कोण्या चित्रपटामधला प्रसंग नाही, तर ठाणे जिल्हा महसूल प्रशासनाने शहापूर तालुक्यातील दुर्गम भागात घडवून आणलेली एक मूक क्रांती आहे.

ठाण्याचे धडाडीचे जिल्हाधिकारी डॉ.श्रीकृष्ण पांचाळ यांच्या संकल्पनेतून आणि अपर जिल्हाधिकारी हरिश्र्चंद्र पाटील, निवासी उपजिल्हाधिकारी डॉ. संदीप माने, भिवंडी प्रांताधिकारी अमित सानप, शहापूरचे तहसिलदार परमेश्र्वर कासुळे यांच्या पुढाकारातून शहापूरच्या आदिवासी आणि ग्रामीण भागात आयोजित करण्यात आलेली ही 'घोंगडी बैठक' आज संपूर्ण महाराष्ट्रात कौतुकाचा आणि चर्चेचा विषय ठरत आहे.

या ऐतिहासिक प्रसंगाची पार्श्र्वभूमी अत्यंत उत्कंठावर्धक होती. दिवसभराच्या शेतीच्या कामानंतर थकलेला शेतकरी आणि गावकरी रात्रीच्या वेळी एका ठिकाणी जमले होते. एरवी रात्रीच्या वेळी शासकीय अधिकारी दुर्गम भागात फिरकत नाहीत, असा एक सर्वसामान्य समज असतो. मात्र, या उपक्रमाचे सर्वात मोठे वैशिष्ट्य हेच होते की, ही बैठक रात्रीच्या वेळी थेट गावातच आयोजित करण्यात आली होती. जिल्हाधिकारी महोदयांचे गावात आगमन होताच पारंपारिक ढोल-ताशांच्या गजरात आणि नृत्याने ग्रामस्थांनी त्यांचे अत्यंत उत्साहात व आपुलकीने स्वागत केले. गावकरी आणि प्रशासकीय अधिकारी यांच्यातील हे दृश्य नात्याची एक नवी वीण घट्ट करणारे होते. कोणताही बडेजाव नाही, व्ही.आय.पी. संस्कृतीचा लवलेषही नाही, अशा अत्यंत साध्या,पारंपारिक वातावरणात या घोंगडी बैठकीची सुरुवात झाली. एका बाजूला जिल्हाधिकारी डॉ. श्रीकृष्ण पांचाळ हे स्वतः जमिनीवर सर्वसामान्य लोकांसोबत एका घोंगडीवर बसले होते.रात्रीच्या अंधारात एका साध्या बल्बच्या उजेडात सुरू असलेला हा थेट संवाद म्हणजे केवळ एक शासकीय औपचारिकता नव्हती, तर प्रशासन आणि जनतेमधील तुटत चाललेल्या विश्र्वासाला जोडणारा एक भक्कम सेतू होता. या बैठकीला शहापूर तालुक्यातील ग्रामस्थांचा उदंड आणि उत्स्फूर्त प्रतिसाद लाभला. वर्षानुवर्षे मनात साचलेले प्रश्न घेऊन आशेने डोळे लावून बसलेले नागरिक आणि महिला मोठ्या संख्येने या ठिकाणी हजर होत्या.

बैठकीत ग्रामस्थांनी पिण्याच्या पाण्याचा बिकट प्रश्न, दळणवळणासाठी खराब झालेले रस्ते, वीजपुरवठा, वनहक्क दाव्यांमधील अडचणी, शासकीय योजनांचा प्रत्यक्ष लाभ मिळणे आणि जमीनविषयक गुंतागुंतीचे प्रश्न अशा स्थानिक विकासकामांबाबतच्या अनेक समस्या थेट मांडल्या. संवेदनशील जिल्हाधिकाऱ्यांनी प्रत्येक विषयाची स्वतः सविस्तर नोंद घेतली आणि फाईलींच्या चौकटीबाहेर पडून कामाला गती दिली. कार्यालयात वातानुकूलित केबिनमध्ये बसून फाईली पाहिल्या जातात, निर्णय घेतले जातात; पण गावात येऊन लोकांचे चेहरे, त्यांच्या डोळ्यांतील अपेक्षा आणि त्यांचे वास्तव प्रश्न समजून घेणं जास्त महत्त्वाचं असतं, म्हणूनच अशा घोंगडी बैठकी लोकशाहीला अधिक बळकट करतात, असा दृढ विश्र्वास जिल्हाधिकारी डॉ. श्रीकृष्ण पांचाळ यांनी यावेळी व्यक्त केला.

गावात जाऊन घोंगडीवर बसून झालेला हा थेट संवाद अधिकारी आणि जनता यांच्यातील अंतर कमी करतो, परस्पर विश्वास वाढवतो आणि अपेक्षा, कृती तसेच समन्वयातून विकासाचा मार्ग अधिक सुकर करतो, हेच या बैठकीने दाखवून दिले. हा केवळ एका व्यक्तीचा उपक्रम नव्हता, तर ठाणे जिल्हा प्रशासनाच्या सामूहिक संवेदनशीलतेचे आणि उत्कृष्ट टीम वर्कचे हे उत्तम उदाहरण होते.

जिल्हाधिकारी डॉ. श्रीकृष्ण पांचाळ यांच्या या लोककल्याणकारी मोहिमेला गती देण्यासाठी ठाणे जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी डॉ.पांचाळ, भिवंडीचे उपविभागीय अधिकारी अमित सानप आणि स्थानिक तहसिलदार परमेश्र्वर कासुळे यांच्यासह संपूर्ण महसूल यंत्रणेतील महत्त्वाचे अधिकारी आणि विविध विभागांचे प्रतिनिधी या घोंगडीवर रात्री उशिरापर्यंत ठाण मांडून बसले होते. अधिकाऱ्यांनी केवळ लोकांच्या तक्रारी ऐकल्या नाहीत, तर शासनाच्या विविध कल्याणकारी योजनांची माहिती थेट तळागाळातील लोकांपर्यंत पोहोचवली आणि प्रशासन तुमच्या पाठीशी खंबीरपणे उभे आहे, हा विश्र्वास प्रत्येक ग्रामस्थाच्या मनात निर्माण केला.

लोकशाहीचा चौथा स्तंभ समजला जाणाऱ्या प्रसारमाध्यमांनीदेखील या उपक्रमाचे अत्यंत सकारात्मक आणि प्रेरणादायी स्वागत केले आहे. फाईलींमधील कोरड्या अक्षरांपेक्षा माणसांच्या चेहऱ्यावरचे भाव वाचणं हेच खऱ्या संवेदनशील प्रशासनाचं लक्षण आहे, अशा शब्दांत प्रसारमाध्यमांनी या घोंगडी बैठकीचे कौतुक केले असून हा लोकाभिमुख प्रशासनाचा एक आदर्श वस्तुपाठ ठरत असल्याचे म्हटले आहे. आजवर आम्ही साहेबांना भेटायला शहरात जायचो, तासनतास लायनीत थांबायचो, पण आज साहेब स्वतः आमच्या घोंगडीवर येऊन बसले आणि आमचं सुख-दुःख त्यांनी आपलं मानलं, अशी भावुक प्रतिक्रिया एका ज्येष्ठ ग्रामस्थाने दिली.

शहापूर तालुक्यातील हा उपक्रम केवळ एका रात्रीपुरता मर्यादित नसून, तो राज्याच्या संपूर्ण प्रशासकीय व्यवस्थेला एक नवी सकारात्मक दिशा दाखवणारा प्रकाशस्तंभ ठरला आहे. विशेष म्हणजे या घोंगडी बैठकीनंतर डोळखांब या गावात स्वतः जिल्हाधिकाऱ्यांसह सर्व अधिकारी मुक्कामास होते. विकास प्रक्रियेत अंतिम घटकाचा सहभाग वाढवण्यासाठी असे उपक्रम मैलाचा दगड ठरतील यात शंका नाही. माणसांच्या चेहऱ्यावर हसू फुलवणाऱ्या या 'घोंगडी बैठकी'ला आणि ठाणे जिल्हा महसूल प्रशासनाच्या या कौतुकास्पद पुढाकाराला मनापासून शुभेच्छा, प्रशासनाचा हाच 'ठाणे पॅटर्न' उद्याच्या समृद्ध महाराष्ट्राची ओळख बनो, हीच सदिच्छा!

(मनोज सुमन शिवाजी सानप)
जिल्हा माहिती अधिकारी
ठाणे

येणारा काळ अविवाहितांचे युग ठरणार आहे का?

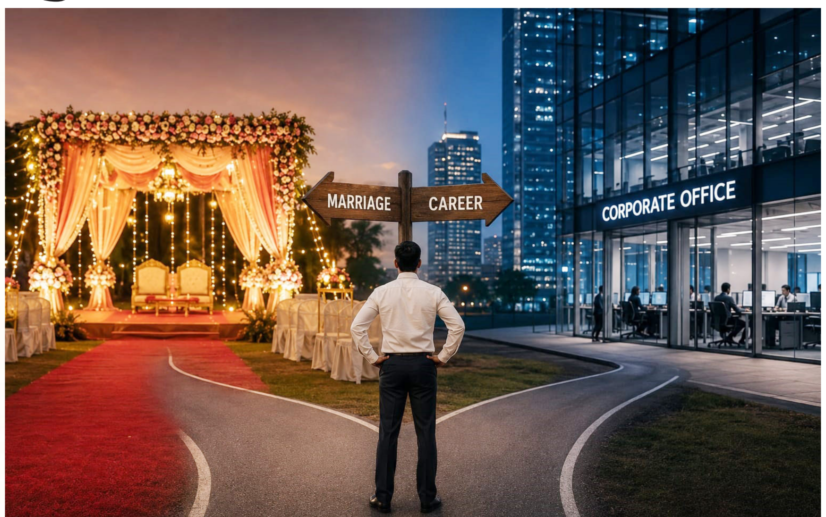

भारतीय समाज एका शांत पण अत्यंत गंभीर सामाजिक परिवर्तनाच्या उंबरठ्यावर उभा आहे. हे परिवर्तन ना एखाद्या राजकीय क्रांतीचे आहे, ना आर्थिक उलथापालथीचे, ते आहे बदलत्या कौटुंबिक आणि वैवाहिक मूल्यांचे. एकेकाळी आयुष्याचा अविभाज्य भाग मानला जाणारा विवाह आज अनेक तरुण-तरुणींसाठी पर्याय बनत चालला आहे. शिक्षण, करिअर, आर्थिक स्वावलंबन, शहरीकरण आणि वैयक्तिक स्वातंत्र्य यांच्या वाढत्या प्रभावामुळे विवाहाचे वय सातत्याने पुढे ढकलले जात आहे. काही जण विवाह न करण्याचाही निर्णय घेत आहेत. त्यामुळे एक प्रश्न आज समाजासमोर उभा ठाकला आहे, येणारा काळ अविवाहितांचे युग ठरणार आहे का? भारतीय समाजव्यवस्थेत विवाह ही केवळ दोन व्यक्तींची वैयक्तिक बाब मानली जात नाही तर तो कुटुंब, संस्कृती, परंपरा आणि सामाजिक स्थैर्याचा आधारस्तंभ समजला जातो. शतकानुशतके विवाहसंस्थेने समाजाला एक दिशा दिली, नातेसंबंधांची वीण घट्ट केली आणि पुढील पिढ्यांच्या निर्मितीचा पाया घातला. मात्र आजच्या वेगाने बदलणाऱ्या जगात विवाहाबद्दलच्या संकल्पना झपाट्याने बदलताना दिसत आहेत.

आजच्या पिढीची जीवनशैली आणि विचारसरणी पूर्वीच्या पिढीपेक्षा पूर्णतः वेगळी आहे. एकेकाळी वीस ते पंचवीस वर्षांच्या वयोगटात विवाह होणे सामान्य मानले जात होते. आज मात्र अनेक तरुण-तरुणी तीस वर्षांनंतरही विवाहाचा निर्णय घेत नाहीत. काही जण करिअरमध्ये स्थिर होण्याची वाट पाहतात, काही आर्थिक स्वावलंबनाला प्राधान्य देतात, तर काहींना वैवाहिक जबाबदाऱ्या स्वीकारण्यापेक्षा स्वतंत्र जीवन अधिक आकर्षक वाटते. समाजातील बदलत्या मूल्यव्यवस्थेचा हा परिणाम असला तरी त्याचे दूरगामी परिणाम दुर्लक्षित करता येणार नाहीत. शिक्षण आणि करिअरच्या स्पर्धेने विवाहाला दुय्यम स्थान दिले आहे. उच्च शिक्षणासाठी अनेक तरुण-तरुणी मोठ्या शहरांत किंवा परदेशात जातात. त्यानंतर नोकरी, बढती, व्यवसाय आणि आर्थिक प्रगती यांचा पाठपुरावा करताना विवाहाचा विषय सतत मागे पडत जातो. अनेक पालकसुद्धा आधी करिअर, मग विवाह या विचाराला प्रोत्साहन देतात. परंतु करिअरची शर्यत संपण्याचे कोणतेही निश्र्चित वय नसते. त्यामुळे विवाहाचा निर्णय सतत पुढे ढकलला जातो आणि नकळत आयुष्याचा महत्त्वाचा टप्पा निघून जातो.

दुसरीकडे, आर्थिक स्वावलंबनामुळे व्यक्ती अधिक आत्मनिर्भर झाली आहे. पूर्वी कुटुंब हे आर्थिक आणि सामाजिक सुरक्षेचे प्रमुख साधन होते. आज अनेकांना एकटे राहूनही चांगले जीवन जगणे शक्य झाले आहे. त्यामुळे विवाह ही गरज नसून एक पर्याय असल्याची मानसिकता वाढीस लागली आहे. विशेषतः शहरी भागात ही प्रवृत्ती अधिक स्पष्टपणे दिसून येते. मात्र या बदलांचे सामाजिक परिणामही तितकेच गंभीर आहेत. विवाहाचे वय वाढल्याने जन्मदर कमी होतो. अनेक विकसित देश आज लोकसंख्या घटण्याच्या संकटाला सामोरे जात आहेत. जपान, दक्षिण कोरिया आणि इटलीसारख्या देशांमध्ये विवाहाचे प्रमाण घटले असून वृद्धांची संख्या झपाट्याने वाढत आहे. भारताची परिस्थिती अजून तितकी गंभीर नसली तरी महानगरांमध्ये त्याची प्रारंभिक चिन्हे दिसू लागली आहेत. लहान कुटुंबे, एकुलती एक मुले आणि वाढता एकटेपणा ही त्याची काही उदाहरणे आहेत. अविवाहित राहण्याच्या वाढत्या प्रवृत्तीमुळे कौटुंबिक रचनेवरही परिणाम होतो. संयुक्त कुटुंब व्यवस्था आधीच कमकुवत झाली आहे. त्यात विवाह उशिरा होणे किंवा न होणे यामुळे कुटुंबसंस्थेची परंपरागत रचना अधिकच ढासळू शकते. वृद्ध पालकांच्या आधाराचा प्रश्न निर्माण होतो. अनेक कुटुंबांत मुलगा किंवा मुलगी अविवाहित राहिल्यास पुढील पिढीची साखळीच तुटते. यामुळे सामाजिक नातेसंबंधांचे जाळे हळूहळू कमकुवत होत जाते.

याचा अर्थ असा नाही की विवाह न करणारे सर्वच लोक चुकीचे आहेत. प्रत्येक व्यक्तीला आपल्या जीवनाविषयी निर्णय घेण्याचा पूर्ण अधिकार आहे. काही जण जाणीवपूर्वक अविवाहित राहण्याचा निर्णय घेतात आणि त्यात समाधानीही असतात. काहींसाठी विवाह योग्य पर्याय नसू शकतो. त्यामुळे विवाहाला सक्तीचे स्वरूप देणे किंवा अविवाहित राहणाऱ्यांना दोष देणे योग्य ठरणार नाही. प्रश्न व्यक्तिस्वातंत्र्याचा नसून सामाजिक संतुलनाचा आहे. खरे तर समस्या विवाह उशिरा होण्यात नाही, तर जीवनातील प्राधान्यक्रमांच्या असंतुलनात आहे. करिअर, पैसा आणि प्रतिष्ठा महत्त्वाची आहेतच, पण त्याचवेळी नातेसंबंध, कुटुंब आणि भावनिक आधारही तितकाच महत्त्वाचा आहे. आधुनिक जीवनशैलीत अनेकांना व्यावसायिक यश मिळते, पण वैयक्तिक आयुष्यात एकटेपणाची पोकळी जाणवते. सोशल मीडियावर हजारो मित्र असले तरी संकटाच्या वेळी सोबत उभे राहणारे काहीच लोक असतात. कुटुंब ही त्या अर्थाने केवळ सामाजिक संस्था नसून भावनिक सुरक्षेची जागा आहे.

पालकांची भूमिकाही येथे महत्त्वाची ठरते. अनेक पालक आपल्या मुलांकडून अत्यधिक अपेक्षा ठेवतात. शिक्षण, नोकरी, घर, गाडी आणि आर्थिक स्थैर्य या सर्व गोष्टी पूर्ण झाल्यानंतरच विवाहाचा विचार करावा, असा आग्रह धरला जातो. परिणामी विवाहासाठी योग्य काळ निघून जातो. मुलांच्या आयुष्याविषयी निर्णय घेताना त्यांच्या भावनिक आणि सामाजिक गरजांचाही विचार होणे आवश्यक आहे. समाजानेही बदलत्या वास्तवाला समजून घेण्याची गरज आहे. आजची पिढी पूर्वीच्या पिढीसारखी विचार करणार नाही, हे स्वीकारावे लागेल. विवाहाबाबत संवाद अधिक खुला आणि समंजस असला पाहिजे. विवाह म्हणजे केवळ सामाजिक दबाव किंवा परंपरेचे पालन नसून परस्पर आदर, जबाबदारी आणि सहजीवनाची तयारी आहे, हे तरुणांना पटवून सांगावे लागेल.

भारतासारख्या देशात कुटुंबसंस्था अजूनही सामाजिक जीवनाचा कणा आहे. त्यामुळे विवाहसंस्थेचे महत्त्व पूर्णपणे संपुष्टात येईल, असे म्हणणे घाईचे ठरेल. मात्र विवाहाचे वय वाढणे, अविवाहित राहण्याची प्रवृत्ती वाढणे आणि जन्मदरात घट होणे ही वास्तवातील चिन्हे आहेत. त्याकडे दुर्लक्ष करून चालणार नाही. शेवटी प्रश्न एवढाच आहे की, आपण आधुनिकतेच्या नावाखाली नातेसंबंधांचे महत्त्व विसरत तर नाही ना? करिअर, पैसा आणि यश यांच्यामागे धावताना कुटुंबाच्या उबदार सावलीपासून दूर तर जात नाही ना? समाजाची खरी ताकद केवळ अर्थव्यवस्थेत नसते तर ती कुटुंब, संस्कार आणि परस्पर आधाराच्या नात्यांत असते. जर पुढील पिढीने विवाहसंस्थेकडे केवळ ओझे किंवा बंधन म्हणून पाहण्यास सुरुवात केली, तर त्याचे परिणाम केवळ वैयक्तिक पातळीवर नव्हे तर संपूर्ण समाजरचनेवर होतील. म्हणूनच आज गरज आहे ती संतुलित विचारांची, समंजस निर्णयांची आणि नातेसंबंधांच्या पुनर्मूल्यांकनाची. कारण विकासाची खरी व्याख्या केवळ आर्थिक समृद्धी नसून मजबूत कुटुंबे, सुदृढ नातेसंबंध आणि भावनिकदृष्ट्या समृद्ध समाज हीच आहे. येणारा काळ अविवाहितांचे युग ठरेल की नाही हे भविष्य ठरवेल, पण कुटुंबसंस्था, विवाह आणि मानवी नातेसंबंधांचे महत्त्व कधीच संपणार नाही, हे तितकेच खरे आहे.

प्रवीण बागडे
नागपूर
मो.क्र. ९९२३६२०९१९

राष्ट्रपतींच्या हस्ते शहीद जवान प्रवीण जंजाळ यांना मरणोत्तर 'कीर्ती चक्र' प्रदान

नवी दिल्ली, दि. ९ : महाराष्ट्रातील अकोला जिल्ह्यातील मोरगाव भाकरे येथील रहिवासी तथा महार रेजिमेंटच्या पहिल्या बटालियन, राष्ट्रीय रायफल्सचे शिपाई प्रवीण प्रभाकर जंजाळ यांना काश्मीर खोऱ्यात दहशतवाद्यांविरुद्ध लढताना दाखविलेल्या अद्वितीय शौर्य आणि सर्वोच्च बलिदानाबद्दल मरणोत्तर 'कीर्ती चक्र' प्रदान करण्यात आले. राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांच्या हस्ते राष्ट्रपती भवनात आयोजित विशेष 'रक्षा अलंकरण' सोहळ्यात हा सन्मान प्रदान करण्यात आला.

शहीद जवान प्रवीण जंजाळ यांच्या वतीने त्यांच्या पत्नी श्रीमती श्यामबाला जंजाळ आणि आई श्रीमती शाहू प्रभाकर जंजाळ यांनी राष्ट्रपतींच्या हस्ते हा प्रतिष्ठेचा पुरस्कार स्वीकारला. या सोहळ्यास उपराष्ट्रपती सी. पी. राधाकृष्णन, पंतप्रधान नरेंद्र मोदी, केंद्रीय संरक्षण मंत्री राजनाथ सिंह, तसेच अन्य केंद्रीय मंत्री, वरिष्ठ लष्करी अधिकारी आणि मान्यवर उपस्थित होते.

काश्मीर खोऱ्यात ६ जुलै २०२४ रोजी सुरू असलेल्या शोध मोहिमेदरम्यान शिपाई प्रवीण जंजाळ आपल्या तुकडीसह कार्यरत होते. मोहिमेदरम्यान काही संशयास्पद हालचाली निदर्शनास येताच त्यांनी तातडीने आपल्या सहकाऱ्यांना सतर्क केले. याचवेळी लपून बसलेल्या दहशतवाद्यांनी पळून जाण्याच्या उद्देशाने अंधाधुंद गोळीबार सुरू केला.अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीतही शिपाई जंजाळ यांनी विलक्षण धैर्य, शौर्य आणि प्रसंगावधान दाखवत दहशतवाद्यांचा पाठलाग केला. स्वतःच्या अचूक गोळीबारातून त्यांनी दोन कुख्यात दहशतवाद्यांचा खात्मा केला. चकमकीदरम्यान त्यांच्या डोक्याला गोळी लागून ते गंभीर जखमी झाले होते. मात्र, गंभीर जखमी अवस्थेतही त्यांनी शेवटच्या श्र्वासापर्यंत लढा सुरू ठेवला आणि अखेर मातृभूमीच्या रक्षणासाठी वीरमरण पत्करले. त्यांच्या या अतुलनीय शौर्य, कर्तव्यनिष्ठा आणि राष्ट्रसेवेसाठीच्या सर्वोच्च बलिदानाचा गौरव म्हणून भारत सरकारने त्यांना मरणोत्तर 'कीर्ती चक्र' जाहीर केले होते.

पाणीपुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीसाठी आय.एम.आय.एस प्रणालीत पूर्ण माहिती भरावी - पाणी पुरवठा व स्वच्छता मंत्री गुलाबराव पाटील

मुंबई/प्रतिनिधी : कोल्हापूर जिल्ह्यातील शिरोळ विधानसभा मतदारसंघातील जल जीवन मिशन योजनेअंतर्गत सहा गावांची कामे पूर्ण झाली आहेत. उर्वरित गावामधील योजनांची कामे पूर्ण क्षमतेने चालू आहेत, तसेच योजनेच्या अंमलबजावणी करण्यासाठी आय.एम.आय.एस (इंटिग्रेटेड मॅनेजमेंट इन्फॉर्मेशन सिस्टीम) प्रणाली मध्ये पूर्ण माहिती भरावी, असे निर्देश पाणी पुरवठा व स्वच्छता मंत्री गुलाबराव पाटील यांनी दिले.

शिरोळ विधानसभा मतदारसंघातील जल जीवन योजनेच्या कामांबाबत मंत्रालयात श्री. पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली आढावा बैठक घेण्यात आली. यावेळी ते बोलत होते. शिरोळ विधानसभा मतदारसंघाचे आमदार राजेंद्र पाटील (यड्रावकर), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाचे अपर मुख्य सचिव पराग जैन - नैनुटीया, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणचे सदस्य सचिव श्रीरंगा नायक, मुख्य अभियंता तथा विशेष कार्य अधिकारी प्रशांत भामरे, पुणे येथील महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणच्या मुख्य अभियंत्या वैशाली आवटे, कोल्हापूर येथील महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणचे कार्यकारी अभियंता डी. के. पाटील, कोल्हापूर जिल्हा परिषदेच्या ग्रामीण पाणी पुरवठा विभागाचे कार्यकारी अभियंता अर्जुन गोळे, उपअभियंता एस.एस.लोहार उपस्थित होते. कोल्हापूर जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ. जॅसमिन या दूरदृश्य प्रणालीद्वारे बैठकीत सहभागी झाल्या होत्या.

श्री. पाटील म्हणाले की, शिरोळ विधानसभा मतदारसंघातील १५ नळ पाणीपुरवठा योजना तांत्रिक कारणांमुळे हस्तांतरित झाल्या नाहीत. त्यापैकी एका गावच्या नळ पाणी पुरवठा योजनेअंतर्गत महावितरणचे काम पूर्ण करण्यासाठी जिल्हा नियोजन समितीकडे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी प्रस्ताव सादर करावा.

यावेळी जल जीवन मिशन कार्यक्रमातील शिरोळ तालुक्यातील हरोली, नांदणी आणि यड्राव नळपाणी पुरवठा योजनेचा आढावा घेऊन मंत्री पाटील यांनी नवे दानवाड नळ पाणीपुरवठा योजनेचा प्रस्ताव पाठवावा, तसेच लोकप्रतिनिधी यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक घ्यावी, असे निर्देश दिले.

लातूर जिल्ह्यात चोवीस तासांत सरासरी २.४ मिलीमीटर पावसाची नोंद

लातूर/प्रतिनिधी : जिल्ह्यात ९ जून रोजी सकाळी आठ वाजता संपलेल्या चोवीस तासांत सरासरी २.४ मिलीमीटर पावसाची नोंद झाली आहे. यामध्ये जळकोट तालुक्यात सर्वाधिक १९.५ मिलीमीटर, तर निलंगा, देवणी, शिरुर अनंतपाळ तालुक्यात सर्वात कमी ०.० मिलीमीटर पाऊस झाला आहे.

तालुकानिहाय पावसाची आकडेवारी पुढीलप्रमाणे आहे- लातूर- २.९, औसा- १.२, अहमदपूर- ३.४, निलंगा- ०.०, उदगीर- ४.२, चाकूर- ०.३, रेणापूर- १.०, देवणी- ०.०, शिरूर अनंतपाळ- ०.० आणि जळकोट- १९.५ मिलीमीटर.

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक हितासाठी प्रत्येक जिल्ह्यात सीईटीसेलचे विद्यार्थी सहाय्यता केंद्र

विद्यार्थ्यांना अचूक मार्गदर्शन आता जिल्हास्तरावर मिळणार –उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांची घोषणा

मुंबई/प्रतिनिधी : राज्यातील विद्यार्थ्यांना सीईटी परीक्षा, केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रिया (उ-झ), शिष्यवृत्ती योजना आणि प्रवेश प्रक्रियेसंदर्भात अचूक माहिती व योग्य मार्गदर्शन त्यांच्या जिल्ह्यातच उपलब्ध व्हावे, यासाठी राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात 'सीईटीसेलचे विद्यार्थी सहाय्यता केंद्र' सुरू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे, अशी घोषणा उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांनी आज येथे केली.

मंत्रालयात मंत्री पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली यासंदर्भात बैठक संपन्न झाली. त्यावेळी ते बोलत होते. उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचे अपर मुख्य सचिव बी. वेणुगोपाल रेड्डी, महाराष्ट्र राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षाचे आयुक्त दिलीप सरदेसाई, तंत्र शिक्षण संचालक डॉ. विनोद मोहितकर, उच्च शिक्षण संचालक शैलेंद्र देवळाणकर, तसेच जिल्हास्तरीय समन्वयक ऑनलाइन उपस्थित होते. बैठकीत सर्व जिल्ह्यातील सीईटी विद्यार्थी सहाय्यता केंद्राचा आढावा घेण्यात आला.

मंत्री पाटील म्हणाले की, विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक भविष्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रवेश प्रक्रियेतील प्रत्येक टप्प्यावर विश्वासार्ह माहिती, अचूक मार्गदर्शन सहजपणे त्यांच्या जिल्ह्यातच उपलब्ध व्हावे, यासाठी विद्यार्थी सहाय्यता केंद्रे सुरू करण्यात आली आहेत, तसेच ग्रामीण आणि दुर्गम भागातील विद्यार्थ्यांना प्रवेश प्रक्रियेसंदर्भातील कामांसाठी वारंवार मोठ्या शहरांमध्ये जाण्याची आवश्यकता भासू नये, त्यांना प्रवेश प्रक्रियेची सविस्तर माहिती, विविध शिष्यवृत्ती योजनांची माहिती व आवश्यक मार्गदर्शन त्यांच्या जिल्ह्यातच उपलब्ध व्हावे, या हेतूने ही केंद्रे कार्यान्वित करण्यात आली आहेत.

राज्यातील ३६ जिल्ह्यांमध्ये एकूण ४० सीईटी विद्यार्थी सहाय्यता केंद्रे सुरू करण्यात येत असून मुंबईत तीन, पुण्यात दोन आणि नागपुरात दोन केंद्रे असतील. यापैकी २६ केंद्रांचे काम पूर्ण झाले असून सहा केंद्रे अंतिम टप्प्यात आहेत. उर्वरित आठ केंद्रेही लवकरच कार्यान्वित करण्यात येणार आहेत. या केंद्रांच्या सेवा १० जून पासून सुरु होणार आहेत, असे यावेळी सांगण्यात आले.

विद्यार्थी सहाय्यता केंद्रचा उद्देशः

- जिल्हयातील शैक्षणिक संस्था, कक्षाच्या अधिनस्त कार्यरत असलेलेल परीक्षा केंद्र व राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा यांच्यात समन्वय व संवाद साधणे.
- विद्यार्थ्यांना राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षातील विषय आणि केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रिया संबंधित आवश्यक ती सर्व तांत्रिक व इतर माहिती देणे.
- विद्यार्थ्यांच्या शंकांचे निरसन करणे, तक्रारीचे निवारण करणे, प्रलंबित तक्रारींचा निपटारा करणे.
- विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आवडी, पात्रता व क्षमतेनुसार योग्य अभ्यासक्रम, पदवी व शैक्षणिक संस्थांची निवड करण्याबाबत मार्गदर्शन करणे.
- CET परीक्षा व CAP फेऱ्यांशी संबंधित अभ्यासक्रम, पात्रता निकष, परीक्षा पद्धत, वेळापत्रक आणि अर्ज प्रक्रियेची सविस्तर माहिती विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून देणे.
- विविध शिष्यवृत्ती योजना, त्यासाठी पात्रता निकष इत्यांदींबाबत विद्यार्थ्यांना माहिती दणे.
- केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेनंतर, प्रवेश निश्र्चितीबाबतचे शंकांचे निराकरण करणे.
- करिअर मार्गदर्शन व अंदाजात्मक समुपदेशन (Predictive Counselling) प्रदान करणे.
- CAP, CET पोर्टल व परीक्षा प्रक्रियेशी संबंधित प्रश्र्नांसाठी विद्यार्थ्यांना फ्रंट डेस्कवर प्रत्यक्ष सहाय्य उपलब्ध करून देणे.
- विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक समुपदेशन इंटर्नशिप व रोजगाराच्या संधींबाबत मार्गदर्शन करणे.
- अर्ज भरणे, अर्ज शुल्क भरणा करणे, कागदपत्रे अपलोड करणे, प्रवेशपत्र (Hall Ticket) संबंधित अडचणी तसेच CAP / CET फॉर्म मार्गदर्शन यासाठी सहाय्य करणे.
- तांत्रिक व शुल्कासंबंधीत तक्रारी / शंका (पेमेंट गेटवे समस्या, कागदपत्रे / छायाचित्र /स्वाक्षरी अद्ययावत करणे, दस्तऐवजीकरणातील त्रुटी इ.) आदींचे निराकरण करणे.

अशा प्रकारे या केंद्राच्या सेवा दिनांक १० जून २०२६ पासून सुरू होणार आहेत.

मनसे पदाधिकाऱ्याला कारने उडवले अन् पळाला; आयसीयु मध्ये उपचार सुरु; घटना सीसीटीव्हीमध्ये कैद

ठाणे/प्रतिनिधी : बदलापूरमधून भीषण अपघाताची घटना समोर आली आहे. महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेचे मुरबाड विधानसभा अध्यक्ष राजेश शेटे यांना एका भरधाव कारने जोरदार धडक दिली आहे. अपघात ७ जून रोजी रात्री ११.३० च्या सुमारास बदलापूर पूर्व आणि पश्चिमेला जोडणाऱ्या स्वातंर्त्यवीर सावरकर उड्डाणपुलावर घडला. या भीषण अपघातात राजेश शेटे हे गंभीर जखमी झाले. सध्या त्यांच्यावर स्थानिक खाजगी रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत.

समोर आलेल्या माहितीनुसार, राजेश शेटे रात्री आपल्या दुचाकीवरून बिलोली परिसरातून आदर्श स्कूलकडे जात होते. स्वातंर्त्यवीर सावरकर उड्डाणपुलावरून आदर्श नगरच्या दिशेने जात असताना, शेटे हे दुचाकीवरून रॉंग साईडने येत होते. याच दरम्यान समोरून येणाऱ्या एका भरधाव चारचाकी वाहनाने त्यांच्या दुचाकीला समोरून जोरदार धडक दिली. ही धडक एवढी भीषण होती की शेटे दुचारीवरून खाली पडले आणि गंभीर जखमी झाले. या अपघातानंतर स्थानिक नागरिकांनी तातडीने घटनास्थळाकडे धाव घेतली. तसेच राजेश शेटे यांना तातडीने उपचारासाठी जवळच्या रुग्णालयात दाखल केले. सध्या त्यांच्यावर अतिदक्षता विभागात वैद्यकीय उपचार सुरू आहेत. त्यांची प्रकृती चिंताजनक असल्याची माहिती समोर आला आहे. हा संपूर्ण अपघात सीसीटीव्ही कॅमेऱ्यात कैद झाला आहे. या अपघातानंतर जखमी झालेल्या शेटे यांना मदत करण्याऐवजी कार चालक कारसह घटनास्थळावरून फरार झाला. पोलिसांनी घटनेचे गांभीर्य लक्षात घेऊन तातडीने घटनास्थळाचे सीसीटीव्ही फुटेज आपल्या ताब्यात घेतले आहे. फुटेजच्या आधारे संबंधित कारचा नंबर आणि चालकाची ओळख पटवण्याचे काम युद्धपातळीवर सुरू आहे.

शेटे यांच्या अपघाताची माहिती मिळताच मनसेचे स्थानिक पदाधिकारी, कार्यकर्ते आणि शेटे यांच्या समर्थकांनी मोठ्या संख्येने रुग्णालयात गर्दी केली होती. या घटनेमुळे बदलापूर आणि मुरबाड परिसरात मनसे कार्यकर्त्यांमध्ये तीव्र संतापाचे वातावरण निर्माण झाले आहे.

अपघातानंतर पळून गेलेल्याकार चालकाचा पोलिसांनी तातडीने शोध घ्यावा आणि त्याच्यावर कठोर कायदेशीर कारवाई करावी, अशी मागणी मनसे कार्यकर्त्यांकडून केली जात आहे. या प्रकरणी बदलापूर पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

प्रधानमंत्री राष्ट्रीय बाल पुरस्कार २०२६' साठी नामांकनांना सुरुवात

अर्ज सादर करण्याची अंतिम मुदत ३१ जुलै

नवी दिल्ली, दि. ९: प्रधानमंत्री राष्ट्रीय बाल पुरस्कार २०२६ साठी ऑनलाईन नामांकन प्रक्रिया सुरू झाली असून अर्ज सादर करण्याची अंतिम तारीख ३१ जुलै २०२६ निश्र्चित करण्यात आली आहे. इच्छुक उमेदवारांनी आपले अर्ज https://awards.gov.in या संकेतस्थळावर सादर करण्याचे आवाहन महिला आणि बाल विकास मंत्रालयाने केले आहे.

भारतात वास्तव्यास असलेले भारतीय नागरिक आणि ३१ जुलै २०२६ रोजी ५ ते १८ वर्षे वयोगटातील बालके या पुरस्कारासाठी पात्र आहेत. या पुरस्कारासाठी स्व-नामांकन तसेच तृतीय पक्षाकडून शिफारस अशा दोन्ही प्रकारच्या अर्जांना मान्यता दिली जाणार आहे.

अर्ज करताना उमेदवारांनी वैयक्तिक माहिती, पुरस्काराचा प्रवर्ग, अलीकडील छायाचित्र आणि आवश्यक कागदपत्रे अपलोड करणे आवश्यक आहे. तसेच आपल्या उल्लेखनीय कामगिरीची आणि तिच्या समाजावरील प्रभावाची माहिती १,००० शब्दांपर्यंत सादर करावी लागणार आहे.

प्रधानमंत्री राष्ट्रीय बाल पुरस्कारांतर्गत शौर्य, क्रीडा, समाजसेवा, विज्ञान व तंत्रज्ञान, पर्यावरण तसेच कला व संस्कृती या सहा क्षेत्रांमध्ये असाधारण कामगिरी करणाऱ्या बालकांचा गौरव करण्यात येतो. शौर्य प्रवर्गात स्वतःच्या जीवाची पर्वा न करता इतरांचे प्राण वाचविण्यासाठी धैर्य दाखवणाऱ्या मुलांचा सन्मान केला जातो. क्रीडा प्रवर्गात राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धांमध्ये उल्लेखनीय यश संपादन करणाऱ्या मुलांना गौरविण्यात येते. समाजसेवा प्रवर्गात समाजकल्याण, पर्यावरण संवर्धन, गरजूंना मदत आणि राष्ट्रीय कार्यांमध्ये सक्रिय योगदान देणाऱ्या मुलांचा सन्मान केला जातो. विज्ञान व तंत्रज्ञान प्रवर्गात संशोधन, नवोपक्रम किंवा वैज्ञानिक नमुने विकसित करणाऱ्या मुलांना पुरस्कार दिला जातो. पर्यावरण प्रवर्गात शाश्र्वत विकास, जनजागृती मोहीम किंवा पर्यावरणपूरक नवकल्पनांमध्ये विशेष योगदान देणाऱ्या मुलांची निवड केली जाते. तर कला व संस्कृती प्रवर्गात संगीत, नृत्य, लेखन, चित्रकला, अभिनय किंवा इतर कलाक्षेत्रांमध्ये उल्लेखनीय प्रावीण्य मिळवलेल्या मुलांचा गौरव केला जातो.

महिला आणि बाल विकास मंत्रालयाने शाळा, शैक्षणिक संस्था, पालक, मार्गदर्शक आणि सर्वसामान्य नागरिकांना आवाहन केले आहे की, त्यांनी देशातील प्रतिभावान आणि प्रेरणादायी बालकांचा शोध घेऊन त्यांच्या नावांची शिफारस करावी. देशातील प्रत्येक गुणी आणि कर्तृत्ववान बालकाला राष्ट्रीय स्तरावर आपली प्रतिभा सादर करण्याची संधी मिळावी, यासाठी या उपक्रमात सक्रिय सहभाग नोंदवावा.

नेत्रदान जनजागृती, वृक्षारोपण आणि योग अभियानास प्रारंभ मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांच्या हस्ते उद्घाटन

मुंबई/प्रतिनिधी : विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक बांधिलकी, पर्यावरणाबाबत जागरूकता आणि निरोगी जीवनशैलीची जाणीव निर्माण व्हावी यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजना आणि उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या वतीने जागतिक नेत्रदान दिन, जागतिक पर्यावरण दिन आणि आंतरराष्ट्रीय योग दिनानिमित्त राज्यातील सर्व विद्यापीठे व महाविद्यालयांमध्ये विविध जनजागृतीपर उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले आहे.या राज्यस्तरीय अभियानाचा शुभारंभ उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांच्या हस्ते ऑनलाइन पद्धतीने करण्यात आला.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचे अपर मुख्य सचिव बी. वेणुगोपाल रेड्डी, उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेन्द्र देवळाणकर, उपसचिव अशोक मांडे, संबंधित विभागीय अधिकारी, राज्य राष्ट्रीय सेवा योजना संपर्क अधिकारी डॉ. मिलिंद काळे आदी यावेळी उपस्थित होते. राज्यातील विविध विद्यापीठांचे एनएसएस संचालक, महाविद्यालयांचे प्राचार्य, कार्यक्रम अधिकारी आणि स्वयंसेवकांसह ६७० हून अधिक प्रतिनिधींनी ऑनलाइन या कार्यक्रमात सहभाग नोंदविला.

मंत्री पाटील म्हणाले की, नेत्रदान हे मृत्यूनंतरही दुसऱ्याच्या आयुष्यात प्रकाश निर्माण करणारे सर्वोच्च दान आहे. १० जून या जागतिक नेत्रदान दिनाच्या पार्श्वभूमीवर सर्व विद्यापीठे आणि महाविद्यालयांमध्ये मरणोत्तर नेत्रदानाबाबत व्यापक जनजागृती करण्यात येणार आहे. नेत्रदान जनजागृती उपक्रमांसोबत नेत्रतपासणी व नेत्रचिकित्सा शिबिरांचे आयोजन करून हा संदेश समाजाच्या प्रत्येक स्तरापर्यंत पोहोचवावा आणि समाजातील नागरिकांना नेत्रदानासाठी प्रेरित करावे.

जागतिक पर्यावरण दिनानिमित्त वृक्षारोपण आणि पर्यावरण संवर्धन उपक्रम राबविण्यात येत आहे.

प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी ५ जून २०२४ रोजी जागतिक पर्यावरण दिनानिमित्त एक पेड माँ के नाम या देशव्यापी अभियानाचा प्रारंभ केला. या मोहिमेंतर्गत प्रत्येक नागरिकाला आपल्या आईच्या सन्मानार्थ आणि आईच्या नावाने एक रोपटे लावून त्याचे संगोपन करण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे. या माध्यमातून पर्यावरणाचे रक्षण करणे, हरित आवरण वाढवणे आणि आईप्रती कृतज्ञता व्यक्त करणे, हा एक उद्देश असून हे अभियान एक मोठी जनचळवळ बनली आहे. त्यामुळे 'एक पेड माँ के नाम' या अभियानात सक्रिय सहभाग नोंदविण्याचे आवाहनही मंत्री पाटील यांनी केले.

आंतरराष्ट्रीय योग दिनानिमित्त सर्व महाविद्यालयांमध्ये २१ जून रोजी योग मार्गदर्शन, योगाभ्यास शिबिरे आणि जनजागृती कार्यक्रम आयोजित करावे. योगामुळे शारीरिक, मानसिक आणि भावनिक स्वास्थ्य वृद्धिंगत होत असल्याने विद्यार्थ्यांनी योगाला आपल्या दैनंदिन जीवनाचा भाग बनवावे, असे आवाहनही मंत्री पाटील यांनी केले.

बहुजनवादी विचारधारेतील युवकाची परिवर्तनाच्या कलापीठाकडे वाटचाल

गुहागर/प्रतिनिधी : गुहागर तालुक्याचे सुपुत्र आणि भावना कला मंच मुंबई चे उत्कृष्ठ बासरी वादक वक्रतुंड डिंगणकर यांनी बारावी बोर्ड परीक्षेत भरघोस यश मिळविल्या बद्दल त्यांचे प्रतिक्षा नगर येथील निवासस्थानी जाऊन अभिनंदन केले. यावेळी भावना कला मंच च्या अश्विनी गोपाळ निवाते यांनी कुमार वक्रतुंड यांना भेट वस्तू देताना टिपलेले हे छायाचित्र.

कुमार वक्रर्तुंड हे कुणबी समाजाचे असून, एक कलाकार म्हणून त्यांनी सामाजिक स्तराच्या पलीकडे जाऊन विविध स्तरामध्ये मिसळणे पसंत केले. दि. १५ ऑगस्ट २०२५ रोजी लॉर्ड बुद्ध वाहिनीचे संचालक सचीन मून साहेब आणि मुंबई प्रतिनिधी किशोर दाणी यांच्या प्रोत्साहनामुळे आम्हाला एक तसाचा कार्यक्रम सादर कारण्याची संधी मिळाली.

प्रत्येक शनिवारी वडाळा येथील भा. बौ. महासभेचे बौद्धाचार्य महेंद्र

पवार गुरुजी यांच्या निवासस्थानी आम्ही गीतगायनाची रिहर्सल घेत असू. कॉलेज सुटल्यावर वक्र नियमितपणे येऊन सहभाग घेत असे. त्याने वाजवीलेल्या बासरीची धून गाण्यात आणि अन्य कलाकारामध्ये ऊर्जा निर्माण करत असे.

एवढ्या लहान वयात असलेली समज.. बुद्ध- फुले - शाहू - आंबेडकरी चळवळी मध्ये स्वतःला झोकून देणारा हा युवक, भावना कला मंच चा एक हिस्सा कधी आणि कसा बनला हे आम्हालाही कळले नाही.

बारावीची परीक्षा तोंडावर असताना त्याच्या कानाचे ऑपेरेशन झाले. पण त्यातूनही मोठ्या जिद्दीने परीक्षा दिली. व सुमारे ७६ % गुणांनी तो उत्तीर्ण झाला देखील! अशा या गुणी कलाकाराचा शोध घेत बहुजन चळवळीतील एक अभ्यासक व परिवर्तनवादी विचाराच्या कार्यकर्त्या अश्विनी निवाते मॅडम यांनी वक्र मधील गुण हेरले आणि त्यांना आंबेडकरी विचारपीठाकडे आणले. तेथेही वक्रने आपल्या

कलेच्या माध्यमातून चमक दाखवली. शुभेच्छा ! वक्रच्या पुढील वाटचालीस खूप खूप

बेरोजगार उमेदवारांसाठी कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागांतर्गत इस्त्राईल येथे रोजगाराची संधी

ठाणे/प्रतिनिधी : महाराष्ट्र शासनाच्या कौशल्य विकास, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाअंतर्गत ठाणे, जिल्ह्यातील उमेदवारांना इस्त्राईल येथे रोजगाराची संधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. इस्त्राईल मध्ये घरगुती सहाय्यक (कजचए इ-डएऊ उ-ठएत्रखतएठ) या क्षेत्रात युवक युवतींना ५००० रोजगाराची संधी आहे, याचा जिल्ह्यातील उमेदवारांनी लाभ घ्यावा, असे आवाहन जिल्हा कौशल्य विकास रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्राचे सहायक आयुक्त संध्या साळुंखे यांनी केले आहे.इंग्रजी भाषेचे सामान्य ज्ञान असणाऱ्या व २५ ते ४५ वर्षे वयोगटातील उमेदवार या योजनेमध्ये सहभागी होण्यास पात्र आहेत. सोबतच उमेदवारांकडे काळजीवाहू (घरगुती सहाय्यक) सेवांसाठी निपुण/पारंगत, भारतातील नियामक प्राधिकरणाद्वारे मान्यताप्राप्त असलेले व किमान ९९० तासांचा कोर्स पूर्ण केलेले प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे (ऑन जॉब ट्रेनिंग सह). भारतीय प्राधिकरणाद्वारे प्रदान केलेल्या मिडवाइफरी मधील प्रशिक्षण, संबंधित भारतीय अधिकाऱ्यांच्या देखरेखीखाली किवा नर्सिंग, फिजिओथेरपी, नर्स असिस्टंट मधील प्रशिक्षण पूर्ण असणे आवश्यक, तसेच जीडीए/एएनएम/जीएनएम/बीएससी नर्सिंग/ पोस्ट बीएससी नर्सिंगची शैक्षणिक पात्रता असणे आवश्यक आहे.इस्त्राईल मध्ये नोकरी मिळवण्यासाठी महाराष्ट्रातच निवड प्रक्रिया व नियुक्तीचे वाटप केले जाणार आहे. तसेच नियुक्त्यांकडून मेडिकल विमा, राहण्याची आणि जेवणाची सोयही असणार आहे. पात्र उमेदवारांना रु.१ लाख ६१ हजार पर्यंत मासिक वेतन दिले जाईल. जिल्ह्यातील जास्तीत जास्त इच्छुक पात्र उमेदवारांनी https://maharashtrainternational.com या अधिकृत संकेतस्थळाला भेट देऊन आपली माहिती भरावी अधिक माहितीसाठी जिल्हा कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्र, ठाणे या कार्यालयाशी संर्पक साधावा.

खरीप हंगाम २०२६: तूर, मूग, उडीद व ज्वारीच्या प्रमाणित बियाण्यांसाठी महाडीबीटी पोर्टलवर अर्ज करण्याचे आवाहन

लातूर/प्रतिनिधी :खरीप हंगाम २०२६ साठी विविध शासकीय योजनांतर्गत प्रमाणित बियाणे वितरणाची प्रक्रिया सुरू झाली असून, लातूर विभागाचे विभागीय कृषी सहसंचालक महेशकुमार तिर्थकर यांनी शेतकऱ्यांना 'महाडीबीटी' प्रणालीद्वारे त्वरित अर्ज करण्याचे आवाहन केले आहे. 'कडधान्य आत्मनिर्भरता अभियाना'अंतर्गत तूर, मूग आणि उडीद या पिकांसाठी अनुदान उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. या योजनेतील तरतुदींनुसार पाच वर्षांच्या आतील वाणासाठी ६ हजार रुपये प्रति क्विंटल अनुदान, पाच ते दहा वर्षांच्या आतील वाणासाठी ३ रुपये प्रति क्विंटल अनुदान दिले जाईल. सन २०२६ हे 'आंतरराष्ट्रीय महिला शेतकरी वर्ष' म्हणून साजरे केले जात आहे. याची दखल घेत, या योजनेतील एकूण लाभार्थ्यांपैकी किमान ३० टक्के निवड महिला शेतकऱ्यांची केली जाणार आहे.या योजनेसाठी शेतकऱ्यांनी 'ॲग्रीस्टॅक फार्मर आयडी'चा वापर करून महाडीबीटी पोर्टलवर ऑनलाइन अर्ज करावा. लाभार्थी निवड 'प्रथम अर्ज करणाऱ्यास प्रथम प्राधान्य' या तत्त्वावर केली जाईल. योजनेच्या अधिक माहितीसाठी कृषी विभागाच्या संकेतस्थळाला भेट द्यावी. तसेच, आपल्या परिसरातील मंडळ कृषी अधिकारी, तालुका कृषी अधिकारी किंवा उपकृषी अधिकारी कार्यालयाशी संपर्क साधावा. अर्जदार शेतकऱ्यांना योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार असलेल्या सर्व अटी व शर्तींचे पालन करणे बंधनकारक आहे. शेतकऱ्यांनी या संधीचा लाभ घेण्यासाठी विहित मुदतीत ऑनलाइन अर्ज करण्याचे आवाहन कृषी विभागातर्फे करण्यात आले आहे.

खरीप हंगामात तूर, मूग, उडीद बियाणे संच वाटपासाठी महाडीबीटी पोर्टलवर अर्ज करण्याचे आवाहन

लातूर/प्रतिनिधी : खरीप हंगाम २०२६ अंतर्गत शासनाच्या विविध योजनांतर्गत शेतकऱ्यांना १०० टक्के अनुदानावर बियाणे संच (सीड किट) उपलब्ध करून देण्यात येणार असून, यासाठी महाडीबीटी प्रणालीवर अर्ज प्रक्रिया सुरू करण्यात आली आहे. 'कडधान्य आत्मनिर्भरता अभियान' अंतर्गत तूर, मूग आणि उडीद या पिकांचे ४ किलो वजनाचे बियाणे आणि जैविक खताची पाकिटे पाच वर्षांच्या आतील वाणांसाठी वितरीत केली जाणार आहेत. या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी शेतकऱ्यांनी 'ॲग्रीस्टॅक फार्मर आयडी'चा वापर करून महाडीबीटी पोर्टलच्या (https://mahadbt.maharashtra.gov.in/Farmer/AgriLogin) अधिकृत संकेतस्थळावर अर्ज करणे आवश्यक आहे.

या प्रक्रियेत 'प्रथम अर्ज करणाऱ्यास प्रथम प्राधान्य' या तत्त्वावर लाभार्थ्यांची निवड केली जाणार असून, सन २०२६ हे आंतरराष्ट्रीय महिला शेतकरी वर्ष असल्याने एकूण लाभार्थी निवडीमध्ये किमान ३० टक्के महिला शेतकऱ्यांना प्राधान्य देण्यात येणार आहे. या योजनेबाबत अधिक माहितीसाठी कृषी विभागाच्या https://krishi.maharashtra.gov.in/ या संकेतस्थळाला भेट द्यावी किंवा आपल्या क्षेत्रातील सहाय्यक, मंडळ किंवा तालुका कृषी अधिकारी कार्यालयाशी संपर्क साधावा, असे आवाहन लातूर विभागाचे विभागीय कृषी सहसंचालक महेशकुमार तिर्थकर यांनी केले आहे. अर्जदार शेतकऱ्यांना योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार सर्व अटी व शर्ती बंधनकारक राहतील.

गायमुख ते फाउंटन हॉटेल बोगदा, भाईंदर उन्नत पूल आणि नवी मुंबई मेट्रो विस्ताराला मुख्यमंत्र्यांची मान्यता

मंत्रिमंडळ पायाभूत सुविधा समितीच्या बैठकीत २२ हजार ६११ कोटी रूपयांच्या प्रस्तावाला मान्यता

मुंबई/प्रतिनिधी :मुंबई महानगर प्रदेशातील वाहतूक कोंडी दूर करण्यासाठी घोडबंदर रस्त्यावरील गायमुख ते फाउंटन हॉटेल भुयारी मार्ग व फाउंटन हॉटेल ते भाईंदर उन्नत पुलाच्या १७ हजार ३६ कोटी; तसेच नवी मुंबई मेट्रो मार्ग १ए आणि मार्ग २ च्या ५ हजार ५७५ कोटी, अशा एकूण २२ हजार ६११ कोटी रुपयांच्या प्रस्तावांना मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या अध्यक्षतेखालील मंत्रिमंडळ पायाभूत सुविधा समितीच्या बैठकीत मान्यता देण्यात आली. पायाभूत सुविधांचे प्रकल्प कार्यान्वित होणार असल्याने वाहतूक व्यवस्था अधिक सुलभ आणि वेगवान होईल, असा विश्वास मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी यावेळी व्यक्त केला.

मंत्रिमंडळ पायाभूत सुविधा समितीची

मंत्रालयात आज मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक झाली. उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उपमुख्यमंत्री सुनेत्रा अजित पवार, महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे, वैद्यकीय शिक्षण मंत्री हसन मुश्रीफ, उद्योग मंत्री डॉ.उदय सामंत, मुख्य सचिव राजेश अग्रवाल यांच्यासह प्रशासनातील विविध वरिष्ठ अधिकारी यावेळी उपस्थित होते.

गायमुख ते फाउंटन हॉटेल दरम्यान ५.८६ किलोमीटर लांबीचा सहा पदरी भुयारी मार्ग आणि फाउंटन हॉटेल ते भाईंदर दरम्यान ९.५८ किलोमीटर लांबीचा सहा पदरी उन्नत पूल उभारण्यात येणार आहे. या प्रकल्पामुळे पश्चिम मुंबईला ठाणे, कल्याण-डोंबिवली, नाशिक, पनवेल; तसेच राष्ट्रीय महामार्ग-४८च्या दृष्टीने अधिक वेगवान आणि सुलभ वाहतूक सुविधा उपलब्ध होईल. हा भुयारी मार्ग टीबीएम तंत्रज्ञानाद्वारे उभारण्यात येणार असून, त्याचा व्यास १४ मीटर असेल. सुमारे पाच वर्षांत हा बोगदा पूर्ण करण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे. तर वसई खाडीला समांतर जाणाऱ्या उन्नत पुलावर ताशी १०० किलोमीटर वेगाने वाहतूक शक्य होणार आहे.

घोडबंदर मार्गावरील वाढती वाहतूक आणि जड वाहनांचा ताण कमी करण्यासाठी हा प्रकल्प महत्त्वपूर्ण ठरणार असून विशेषतः ठाणे व गुजरातच्या दिशेने जाणारी वाहतूक पर्यायी मार्गाने वळविणे शक्य होणार आहे. या प्रकल्पाची अंमलबजावणी सार्वजनिक-खासगी भागीदारी तत्त्वावर 'बांधा-वापरा-हस्तांतरित करा' मॉडेलद्वारे करण्यात येणार आहे. केंद्र व राज्य शासनाकडून 'व्हायबिलिटी गॅप फंडिंग' उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे; तसेच प्रकल्प परिसरात एमएमआरडीएला विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून नियुक्त करण्यासही मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी यावेळी मान्यता दिली.

सिडकोच्या नवी मुंबई मेट्रो मार्ग १ए (सागर संगम ते सीबीडी बेलापूर) आणि मेट्रो मार्ग २ (पेंधर ते नवी मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळ टी-४) या प्रकल्पास मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी मान्यता दिली आहे. या प्रकल्पामुळे सागर संगम ते नवी मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळ असा एकूण २८ किलोमीटरचा सलग मेट्रो मार्ग उपलब्ध होणार आहे. या विस्तारामध्ये मार्ग १ए वर दोन आणि मार्ग २ वर अकरा स्थानकांचा समावेश आहे. भविष्यात दररोज सुमारे १२ लाख प्रवाशांना या मेट्रो सेवेचा लाभ मिळणार आहे.

लातूर जिल्ह्यास मंजूर खताची रॅक परजिल्ह्याकडे वळवली

माजी मंत्री आ. निलंगेकरांच्या तक्रारीनंतर जिल्हाधिकाऱ्यांनी दिले चौकशीचे आदेश

लातूर/प्रतिनिधी : खरीपाचा हंगाम तोंडावर आला असून जिल्ह्यातील शेतकरी खरीप पेरणीसाठी बियाणे व खताची जुळवाजुळव करण्यासाठी लगबग करीत आहेत. खरीपाचा हंगाम शेतकऱ्यांसाठी अत्यंत महत्वाचा असून या हंगामात शेतकऱ्यांना बियाणे व खताची टंचाई भासू नये यासाठी शासनाने स्पष्ट निर्देश दिले आहेत.

मात्र यादरम्यानच लातूर जिल्ह्यास मंजूर झालेली खताची रॅक परजिल्ह्याकडे वळविल्याची माहिती माजी मंत्री आ. संभाजी पाटील निलंगेकर यांना मिळाली. या संदर्भात कांहीजणांनी त्यांच्याकडे तक्रारसुद्धा केलेली होती. याचा परिणाम खरीपाच्या पेरणीवर होण्याची शक्यता असल्याने आणि शेतकऱ्यांना वेळेवर खत उपलब्ध व्हावे या उद्देशाने माजी मंत्री आ. निलंगेकरांनी तात्काळ यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांच्याकडे पत्र देऊन तक्रार दिली होती. या तक्रारीनुसार जिल्हाधिकाऱ्यांनी तात्काळ चौकशीचे आदेश दिलेले आहेत.

शेतकऱ्यांच्या दृष्टीने खरीपाचा

हंगाम अंत्यत महत्वाचा असून या हंगामावरच शेतकऱ्यांचे अर्थचक्र अवलंबून असते. जिल्ह्यात मोठ्या प्रमाणात खरीपाची पेरणी होत असते. या पेरणीसाठी आता लगबग सुरु झालेली असून शेतकऱ्यांकडून बियाणे व खताची जुळवाजुळव करण्यास सुरुवात झाली आहे. या हंगामात शेतकऱ्यांना बियाणे व खताची टंचाई भासू नये असे स्पष्ट निर्देश राज्य शासनाने जिल्हाप्रशासनाला दिले आहेत. मात्र लातूर जिल्ह्यास मंजूर झालेली खताची रॅक परजिल्ह्याकडे वळवली गेली असल्याची माहिती माजी मंत्री आ. संभाजी पाटील निलंगेकर यांना प्राप्त झाली.

या माहितीची खातरजमा करून घेतल्यानंतर माजी मंत्री आ. निलंगेकर यांनी तात्काळ या बाबत चौकशी करण्यात यावी अशी मागणी जिल्हाधिकारी यांच्याकडे केलेली होती.

याप्रकरणी माजी मंत्री आ. निलंगेकर यांनी केलेल्या तक्रारीनुसार जिल्ह्याधिकाऱ्यांनी तात्काळ याप्रकरणीची चौकशीचे आदेश दिलेले असून आगामी काळात या प्रकारच्या घटना घडू नयेत यासाठी ठोस उपाय योजना करण्यासाठी संबंधीत विभागास निर्देश दिले आहेत. त्याचबरोबर आगामी काळातही जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना वेळेवर व मुबलक खत होऊन खताच्या किंमतीवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी योग्य कार्यवाही करण्याची मागणी माजी मंत्री आ. संभाजी पाटील निलंगेकर यांनी केली आहे. त्या अनुषंगाने जिल्हाधिकाऱ्यांनी संबंधीत विभागास तात्काळ निर्देश देऊन यासंदर्भात कोणतीही दिरंगाई करू नये अशी सुचना दिली आहे.

रस्ते अपघातातील मृत्यू रोखण्यासाठी जनजागृतीवर भर द्यावा – जिल्हाधिकारी डॉ. भारत बास्टेवाड

रस्ते सुरक्षा समितीच्या बैठकीत विविध विषयांवर चर्चा

लातूर/प्रतिनिधी : जिल्ह्यात रस्ते अपघातामध्ये होणारे मृत्यू रोखण्यासाठी वाहतूक नियमांविषयी जनजागृतीवर भर देण्याची आवश्यक आहे. चारचाकी चालविताना शीट बेल्टचा वापर आणि दुचाकी चालविताना हेल्मेटचा वापर केल्यास अपघाती मृत्यूंची संख्या कमी होण्यास मदत होईल, असे जिल्हाधिकारी डॉ. भारत बास्टेवाड म्हणाले. जिल्हाधिकारी कार्यालयात आयोजित रस्ते सुरक्षा समितीच्या बैठकीत ते बोलत होते.

जिल्हा पोलीस अधीक्षक अमोल तांबे, सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे अधीक्षक अभियंता बाबासाहेब थोरात, कार्यकारी अभियंता अलका डाके, एनआयसीचे पुरुषोत्तम रुक्मे, उप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी आशिषकुमार अय्यर यांच्यासह संबंधित विभागांचे अधिकारी यावेळी उपस्थित होते.

अपघातांविषयी माहिती संकलनासाठी आणि त्या अनुषंगाने करावयाच्या कार्यवाहीचे संनियंत्रण करण्यासाठी केंद्र शासनाने आयआरएडी पोर्टल कार्यान्वित केले आहे. जिल्ह्यातील सर्व अपघातांची माहिती संबंधित यंत्रणांनी विहित कालावधीत या पोर्टलवर अपलोड करावी. यामध्ये विलंब होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी, असे जिल्हाधिकारी डॉ. बास्टेवाड म्हणाले. वाहतूक नियमांचे पालन केल्यास अपघातांचे प्रमाण कमी होण्यास मदत होईल. त्यामुळे नागरिकांनी वाहन चालविताना वाहतूक नियमांचे पालन करावे, असे आवाहनही त्यांनी यावेळी केले.

अपघाती मृत्यूमधील जवळपास ७० टक्के मृत्यू हे दुचाकी अपघातातील आहेत. दुचाकी चालविताना हेल्मेटचा वापर केल्यास हे मृत्यू रोखणे शक्य आहे. त्यामुळे दुचाकी चालविताना सर्वांनी हेल्मेटचा वापर करावा, असे जिल्हा पोलीस अधीक्षक अमोल तांबे म्हणाले. तसेच महामार्गांना जोडणाऱ्या रस्त्यांवर गतिरोधक बसविल्यास महामार्गावरील अपघात कमी होण्यास मदत होईल, असे त्यांनी सांगितले.

स्टुडंट फॅसिलिटेशन सिस्टीम'मुळे लाखो विद्यार्थ्यांना दिलासा; डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे सर्व निकाल वेळेत जाहीर

उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांत (दादा) पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली आढावा बैठक

मुंबई/प्रतिनिधी : राज्यातील तांत्रिक शिक्षण क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांना अधिक सुलभ, वेगवान आणि पारदर्शक सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाने 'स्टुडंट फॅसिलिटेशन सिस्टीम' सुरू केली आहे. या एकात्मिक डिजिटल व्यवस्थेमुळे विद्यार्थ्यांना विविध शैक्षणिक सेवांसाठी एकाच व्यासपीठावर सुविधा उपलब्ध झाली असून लाखो विद्यार्थ्यांना मोठा दिलासा मिळाला आहे. असे प्रतिपादन उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांनी केले.

मंत्रालयात उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली विद्यापीठाच्या परीक्षा आणि निकालाबाबत तसेच उपकेंद्र स्थापन करणेबाबत आढावा घेण्यासाठी बैठक आयोजित करण्यात आली होती. यावेळी उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे अपर मुख्य सचिव वेणूगोपाल रेड्डी, कुलगुरू डॉ. राजनीश कामत, कुलसचिव डॉ. अमित शेष, अधिष्ठाता (संशोधन व विकास) डॉ. एस. एम. पोरे, परीक्षा नियंत्रक डॉ. गीतांजली महामूणकर, डॉ. मुकुंद कुलकर्णी तसेच विविध विभागांचे

वरिष्ठ अधिकारी ऑनलाइन उपस्थित होते.

उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील म्हणाले, अभियांत्रिकी आणि फार्मसी या दोन्ही विद्याशाखांतील उन्हाळी व हिवाळी सत्रांचे सर्व निकाल वेळेत जाहीर करण्यात आले आहेत. एकाच शैक्षणिक वर्षात तीन लाखांहून अधिक विद्यार्थ्यांचे निकाल प्रसिद्ध करून विद्यापीठाने 'शून्य निकाल प्रलंबितता' हे महत्त्वपूर्ण उद्दिष्ट साध्य केले आहे. परीक्षा दिल्यानंतर निकालाच्या प्रतीक्षेत असलेला कालावधी हा विद्यार्थ्यांसाठी सर्वाधिक तणावाचा असतो. मात्र, वेळेत निकाल जाहीर झाल्याने विद्यार्थ्यांना पुढील प्रवेश प्रक्रिया, शिष्यवृत्ती, रोजगार आणि उच्च शिक्षणाच्या संधी वेळेत उपलब्ध होणार असल्याचे मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांनी सांगितले.

विद्यापीठाच्या परीक्षा विभागाचे नियोजन, ईआरपी प्रणालीतील सुधारणा आणि प्रशासकीय कार्यक्षमतेमुळे हे यश शक्य झाले आहे. सध्या केवळ ९६२ निकाल तांत्रिक कारणांमुळे, जसे की परीक्षा अर्ज न भरणे किंवा महाविद्यालयांकडून अंतर्गत गुण वेळेत प्राप्त न होणे, तात्पुरते प्रलंबित असून संबंधित प्रक्रिया पूर्ण होताच हे निकाल जाहीर करण्यात येणार असल्याची माहिती बैठकीत देण्यात आली. तसेच अभियांत्रिकी व फार्मसी या दोन्ही विद्याशाखांमध्ये अंतिम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांनी सर्वाधिक उत्तीर्णता नोंदविली आहे. विशेषतः सातव्या आणि आठव्या सत्रातील विद्यार्थ्यांची उत्तीर्णतेची टक्केवारी ८४ ते ९२ टक्क्यांपर्यंत पोहोचली असून विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेचा हा सकारात्मक निर्देशांक असल्याचेही बैठकीत नमूद करण्यात आले.

'स्टुडंट फॅसिलिटेशन सिस्टीम' ही डिजिटल सुविधा नसून विद्यार्थ्यांच्या दैनंदिन शैक्षणिक व्यवहारात आमूलाग्र बदल घडवणारी एकात्मिक व्यवस्था आहे. यापूर्वी गुणपत्रिका, पुनर्मूल्यांकन अर्ज, स्थलांतर प्रमाणपत्र किंवा इतर शैक्षणिक सेवांसाठी विद्यार्थ्यांना विविध कार्यालयांमध्ये वारंवार जावे लागत होते. आता परीक्षा अर्जापासून निकाल, गुणपत्रिका, प्रमाणपत्रे तसेच तक्रार निवारणापर्यंतच्या सर्व सेवा एकाच डिजिटल व्यासपीठावर उपलब्ध होतील.

विद्यापीठाच्या सेवा विद्यार्थ्यांपर्यंत सहज, वेगवान आणि पारदर्शक पद्धतीने पोहोचल्या पाहिजेत. विद्यार्थ्यांना दर्जेदार शिक्षणासोबतच जागतिक स्पर्धेसाठी सक्षम बनविणे गरजेचे आहे. तसेच विद्यापीठाने शैक्षणिक गुणवत्ता, संशोधन आणि नवोपक्रम या त्रिसूत्रीवर आगामी काळात विशेष भर द्यावा, अशी अपेक्षा व्यक्त करून निकाल प्रक्रियेतील उल्लेखनीय यशाबद्दल उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांनी प्रभारी कुलगुरू डॉ. राजनीश कामत आणि त्यांच्या संपूर्ण टीमचे अभिनंदन केले.

बैठकीत विद्यापीठाच्या विविध उपक्रमांचा आणि प्रगतीचा सविस्तर आढावा सादर करण्यात आला.

हे पत्रक मालक, प्रकाशक, संपादक अशोक नामदेवराव हनवते यांचे करीता मुद्रक घोणे नरसिंह पांडूरंग यांनी मॅजिक पब्लीकेशन, शॉप नं. १०, मनपा शॉपींग कॉम्प्लेक्स, गांधी चौक, लातूर - ४१३५१२ येथे छापून कार्यालय द्रोपत माय निवास, खडक हनुमान मंदिर, मिलिंद नगर, लातूर ता. जि. लातूर ४१३५१२ येथे प्रकाशित केले.